

อาชีวศึกษากับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

โดย อาจารย์ฤกษ์ชัย เพ็ชรคง

ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยภาคส่วนต่างๆ ที่รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อๆว่า เครือข่าย P21 หน่วยงานนี้ได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น โดยเชื่อว่านักเรียน นักศึกษา ต้องมีทักษะที่สำคัญที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นถ้าผู้เรียนไม่มีความรู้และทักษะที่จะเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ก็จะตกเป็นเหยื่อของสังคมได้

สำหรับทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น ทักษะที่สำคัญได้แก่ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน(Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4 C ได้แก่ (Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, Communication- การสื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และ Creativity-ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ กรอบแนวคิดข้างต้นเองก็เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตใหม่ในประเทศไทย โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เพราะปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญอยู่ที่ "ศักยภาพของระบบการศึกษาเพื่อการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์" จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของระบบเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ความท้าทายของการก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 จึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรให้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเกิดขึ้นและเติบโตได้อย่างต่อเนื่องนี้จึงเป็นโจทย์สำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาว่าจะพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนอย่างไร จึงจะทำให้เด็กอาชีวะ มีทักษะ 3R และ 4C โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต ซึ่งจากผลงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า การสอนเด็กให้มีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้นเน้นที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าความรู้

ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ใหม่ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าการอัดความรู้เข้าไปในสมองเด็ก ผู้สอนต้องเปิดใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ขณะเดียวกันผู้สอนก็ต้องเปิดเวทีและพื้นที่สำหรับการแสดงผลงานของผู้เรียนเช่นกัน

ที่มา : 1. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 คือ อย่างไร ค้นจาก <http://www.qlf.or.th/>

2. วิจารณ์ พานิช, วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตลาดนัด พับลิเคชั่น จำกัด, 2555.